

Posudek vedoucího diplomové práce – akademický rok 2018/2019

Autor: Adéla Gabrišová   **Forma studia:** denní   **Obor:** učitelství pro základní stupeň anglický jazyk – dějepis

Název práce: Politický a společenský vývoj okresu Jaroměř v letech 1945–1948

Vedoucí DP: prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Oponent DP: PhDr. Tomáš Hradecký, Ph.D.

Diplomantka Adéla Gabrišová se zaměřila na poznání politického a společenského vývoje okresu Jaroměř v poválečných letech za tzv. Třetí republiky. Téma se rozhodla pojmout jako analýzu politicko-správních a dále společensko-kulturních procesů a událostí v jaroměřském okrese. Soustředila se proto jednak na objasnění vzniku správního okresu v poválečných týdnech a na působení okresního národního výboru Jaroměř, jeho vnitřní strukturu, kompetence a reálné rozhodovací dění, jednak na objasnění obnovy politického, veřejného a kulturního života v okresním městě a na okrese s přihlédnutím k činnosti jednotlivých politických stran Národní fronty.

Práce se zabývá ryze regionální tematikou, vztaženou k dějinám města Jaroměř a s ním spojeného okresu, utvořeného po válce jako nový politicko-správní subjekt. Představuje zdařilý počín, jímž autorka výrazně rozšířila poznatky o poválečných dějinách Jaroměře a regionu s ní spjatého, a to hned v několika směrech.

Diplomová práce vychází ze studia archiválií uložených ve fondech SOkA Náchod a v knihovně depozitáře Městského muzea Jaroměř, dále ze studia soukromé kroniky bývalého města Josefov (dnes součást Jaroměře) sepsanou A. Hofmeisterem, dobového regionálního tisku a studia dobových zákonů. Při úplné absenci regionální literatury se autorka opírala o historické a právně historické práce zaměřené na celostátní vývoj ČSR v poválečných letech. A. Gabrišová prostudovala také závěrečné absolventské práce (bakalářské, diplomové a disertační), pokud se týkaly dané problematiky anebo řešily stejná témata v sousedních okresech (Hradec Králové, Náchod) a byly obhájeny na UHK.

Gabrišové diplomová práce se skládá z úvodu, čtyř kapitol a závěru. Úvod stručně objasňuje tematické zacílení práce ve vazbě na základní tendence celostátního vývoje, její vnitřní rozvržení do jednotlivých kapitol, seznamuje čtenáře s použitými prameny a literaturou, neopomíná rozbor metod, které byly při výzkumu použity. Zdůrazňuje, že k poválečnému dění v Jaroměři a na okrese neexistuje doposud odborná monografie, dostupné tituly představují propagandistickou literaturu z normalizačního období. V závěru úvodu je připojena poznámka zdůvodňující nemožnost prozkoumat jedno ze závažných témat poválečných dějin – téma odsunu skupiny obyvatel německé národnosti, žijících v několika obcích okresu směrem ke Dvoru Králové nad Labem. Konečně autorka poznamenává, že na základě dochovaných archiválií by bylo možné rozebírat také další témata poválečného vývoje okresu Jaroměř; ta však přesahovala politicko-spoločenský rámec tematického zaměření práce a nemohla být proto předmětem autorčiny pozornosti.

Kapitoly členěné chronologicky postupně pojednávají o jednotlivých časově návazných událostech, přičemž výklad je postaven na propojení faktů z politickosprávní činnosti (působení ONV, vztahy ONV a MNV) s odkrýváním událostí regionální provenience. První kapitola objasňuje vytvoření národních výborů v regionu včetně revolučního ONV, druhá se zaměřuje na dobudování správních orgánů (ONV a MNV) v rámci okresu formou delegačních

voleb v září 1945 a parlamentních voleb v květnu 1946. Třetí kapitola, rozsahem nejdelší, zahrnuje období od léta 1946 až po vládní a politickou krizi v únoru 1948, poslední kapitola je věnována analýze upevnování moci KSČ na okrese v období od 25. února 1948 do června 1946, kdy KSČ s na základě voleb z května 1948 definitivně ovládla jak státní správu, tak politický život okresu.

Poměrně dlouhý závěr v nadhledu shrnuje výsledky výzkumu, vystihuje obsah práce, akcentuje charakteristické rysy vývoje a dokonce porovnává jaroměřský vývoj s poměry na sousedním Náchodsku. Nepochybně zajímavým dílčím tematickým prvkem je jednak zápas o prosazení samostatného okresu, jednak úsilí o spojení Jaroměře s Josefovem, dovršené na podzim 1948. Pozoruhodným momentem je i v zásadě poklidné spolupůsobení jednotlivých politických stran, které se příliš nezměnilo ani na přelomu let 1947–1948. Zřejmě i to byl důvod, že mezi únorem a červnem 1948 se složení ONV a jednotlivých MNV na okrese měnilo zhruba v rozsahu 10 %.

Práce je doplněna seznamem pramenů a literatury, do něhož jsou začleněny také absolventské práce zpracované v mém semináři, dále je k dispozici potřebný seznam zkratk a několik příloh, které mají různý charakter. Vedle přehledu výsledků voleb z května 1946 vztaženém k celému okresu i jeho jednotlivým obcím má podobný charakter také jmenný seznam členů ONV Jaroměř a MNV Jaroměř a Josefov, obsahující i stranickou příslušnost daného funkcionáře, pokud byla v písemnostech uvedena. Obě přílohy mají svou informační hodnotu, kterou je možné využít při příštích výzkumech. Třetí přílohu tvoří mapa okresu, čtvrtou je edice Zápisu ustavující schůze ONV Jaroměř z 8. května 1945.

U diplomové práce oceňuji, že se v ní nevyskytla věcná pochybení. Stylistická a gramatická podoba práce je na skutečně vysoké úrovni, její čtivý styl umožňuje číst plynule a nezastavovat se nad obsahovými rébusy. Kromě několika drobných překlepů jsem neshledal žádné gramatické či slohové poklesky. Jazyková redakce byla tedy zjevně provedena v patřičné kvalitě.

Ve shrnutí – magisterská práce Adély Gabrišové přináší řadu relevantních historických faktů o sledovaném tématu, takže dává zdařilý, poměrně široký a sympaticky působící pohled na politický a společenský vývoj Jaroměřska v prvních poválečných letech. Autorka v diplomové práci rozšířila poznání o politické scéně okresu a jejích proměnách v letech Třetí republiky, což se zdařile vyjádřila i v hodnotícím závěru.

S potěšením mohu konstatovat, že diplomantka zvládla nároky kladené na závěrečnou práci v oboru učitelství pro základní stupeň anglický jazyk – dějepis, a proto doporučuji předloženou práci k obhajobě. Práci hodnotím stupněm....

V Křižánkách 8. srpna 2019

prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.